

Judikát NS 21 Cdo 1424/2014

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	05/26/2015
Spisová značka:	21 Cdo 1424/2014
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.1424.2014.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Okamžité zrušení pracovního poměru
Dotčené předpisy:	§ 55 odst. 1 písm. b), § 103 odst. 1 písm. a) a § 41 odst. 1 písm. b) předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 31.07.2007 § 18a, § 21 odst. 1, § 77 odst. 1 předpisu č. 20/1966Sb. ve znění do 14.05.2007
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 1424/2014

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Mojmíra Putny a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Zdeňka Novotného v právní věci žalobce J. M., zastoupeného JUDr. Dominikem Brůhou, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 3, Koněvova č. 1107/54, proti žalovanému MAROLUX spol. s r. o. se sídlem v Praze 8 – Dolní Chabry, Dopraváků č. 3, IČO 44795220, zastoupenému JUDr. Martinem Grubnerem, advokátem se sídlem v Praze 1, Washingtonova č. 1599/17, o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 10 C 184/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. října 2013, č. j. 35 Co 189/2009-425, ve spojení s usnesením ze dne 22. října 2013, č. j. 35 Co 189/2009-430, takto:

Rozsudek městského soudu se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Dopisem ze dne 2. 5. 2007 žalovaný sdělil žalobci, že s ním rozvazuje pracovní poměr okamžitým zrušením pracovního poměru podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce. Zvlášť hrubé porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k žalobcem vykonávané práci spatřoval v tom, že ve dnech 10. 4. 2007, 11. 4. 2007, 27. 4. 2007 a 2. 5. 2007 žalobce odmítl vykonávat zaměstnavatelem přidělené úklidové práce.

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že uvedené okamžité zrušení pracovního poměru ze strany žalovaného je neplatné. Žalobu odůvodnil zejména tím, že v průběhu trvání pracovního poměru u žalovaného utrpěl pracovní úraz, který si vyžádal déle trvající pracovní neschopnost. V důsledku tohoto pracovního úrazu došlo u žalobce k závažnému poškození tří prstů na levé ruce a podle „posudkového zhodnocení obsaženého v záznamu OSSZ Jeseník ze dne 4. 1. 2007“ se jedná o poškození srovnatelné se ztrátou tří prstů na nedominantní končetině. Rozhodnutím Úřadu práce v Jeseníku ze dne 22. 1. 2007 byl žalobce uznán osobou zdravotně znevýhodněnou od 12. 11. 2006 do 31. 12. 2008. Dále, podle lékařského nálezu ošetřující lékařky MUDr. Trnčíkové ze dne 26. 1. 2007, se žalobci nedoporučuje kromě jiného těžká manuální práce, jemná diferencovaná práce postižené končetiny, stejně jako činnost vyžadující spolupráci obou rukou, práce a manipulace s rotačními a vibračními stroji a nástroji atd. S účinností ode dne 10. 4. 2007 žalovaný přeložil žalobce na úklidové práce. Přestože žalobce doložil žalovanému, jaký je jeho zdravotní stav, žalovaný mu přiděloval práce, které s ohledem na svůj zdravotní stav nemohl vykonávat, i když se snažil dle svých možností úkoly plnit.

Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 15. 12. 2008, č. j. 10 C 184/2007-186 - poté, co jeho předchozí rozsudek ze dne 17. 12. 2007, sp. zn. 10 C 184/2007-80, kterým byla žaloba zamítnuta, byl zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2008, č. j. 35Co 134/2008-107, s pokynem, aby soud prvního stupně znovu posoudil, od kterého dne byl žalobce převeden na jinou práci, a aby znovu posoudil opodstatněnost odmítání práce ze strany žalobce – žalobu znovu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech řízení 29.631,- Kč k rukám „právního zástupce“ žalovaného. Dovodil, že žalobce neprokázal, že by ve dnech 10. 4., 11. 4., 27. 4. a 2. 5. 2007 odmítl vykonávat práci ze zdravotních důvodů. Naopak

měl za prokázáno, že žalobce v průběhu doby kratší než jeden měsíc čtyřikrát porušil povinnost pracovat podle svých sil, znalostí a schopností a plnit pokyny nadřízených [§ 301 písm. a) zák. práce] a že se tedy dopustil 4 porušení pracovní kázně, které ve svém souhrnu zvyšují míru intenzity porušení pracovní kázně natolik, že představují porušení pracovní kázně zvlášť hrubým způsobem.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 4. 5. 2010, č. j. 35 Co 189/2009-282, ve spojení s usnesením ze dne 18. 8. 2010, č. j. 35 Co 189/2009-317, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech odvolacího řízení částku 11.160,- Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Martina Grubnera a České republice na nákladech řízení 6.550,- Kč „na účet“ Městského soudu v Praze. Vzhledem k tomu, že žalobce s odkazem na odborné posouzení znalce doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc. MBA, ze dne 9. 2. 2009 namítal, že jemu uložené práce (zametání dvora a vytahování plevele ze zámkové dlažby) pro něho nebyly vhodné, doplnil odvolací soud dokazování znaleckým posudkem znalce z oboru zdravotnictví - ortopedie, pracovní úrazy a nemoci z povolání, zdravotnická odvětví různá MUDr. Milana Richtra, CSc. Ze závěrů znaleckého posudku MUDr. Milana Richtra, CSc., podle odvolacího soudu „jednoznačně vyplynulo“, že žalobce mohl vykonávat práce, na které byl převeden dopisem žalovaného ze dne 10. 4. 2007. Za nadbytečné považoval doplnění dokazování výslechem doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc., MBA, a MUDr. Yasera Karnauba, jak navrhoval žalobce, neboť znalec MUDr. Milan Richtr, CSc., své závěry logicky zdůvodnil a zodpověděl všechny otázky, které mu odvolací soud položil, a soudu nepřisluší hodnotit obsah znaleckého posudku po stránce jeho správnosti z hlediska oboru, pro který byl znalec ustanoven - nemá pro to patřičné odborné znalosti. Neshledal ani důvod pro doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem. S přihlédnutím k tomu, že v řízení nebylo prokázáno, že by byly dány podmínky pro odmítnutí práce ve smyslu ustanovení § 106 zák. práce, k tomu, že žalobce odmítl opakovaně vykonávat přidělenou práci v době ještě před převedením na jinou práci, že odmítal vykonávat práce, aniž by mohl důvodně mít za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožují jeho život nebo zdraví, a že svým přístupem narušoval autoritu nadřízených zaměstnanců, a přesto dostával sjednanou mzdu, dospěl odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně k závěru, že jednání žalobce vytýkané mu v okamžitém zrušení pracovního poměru naplnilo podstatu zvlášť hrubého porušení pracovní kázně a že na žalovaném nelze spravedlivě požadovat, aby žalobce nadále zaměstnával.

K dovolání žalobce Nejvyšší soud České republiky rozsudkem ze dne 24. 4. 2012, č. j. 21 Co 4562/2010-340 rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že za situace, kdy se v projednávané věci lišily závěry znalců MUDr. Milana Richtra, CSc. a Doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc. MBA, měl odvolací soud vyzvat znalce Doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc. MBA k objasnění závěrů jeho znaleckého posudku a názory obou znalců (zejména z hlediska jejich věrohodnosti) zhodnotit, nebo přistoupit k přezkoumání těchto posudků dalším znalcem, ev. znaleckým ústavem.

Městský soud v Praze poté rozsudkem ze dne 22. 10. 2013, č. j. 35 Co 189/2009-425, ve spojení s usnesením ze dne 22. 10. 2013, č. j. 35 Co 189/2009-430, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé znovu potvrdil, ve výroku o nákladech řízení ho změnil jen tak, že jejich výše činí 52.272,- Kč, jinak ho v tomto výroku potvrdil, a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech odvolacího řízení částku 9.196,- Kč k rukám advokáta JUDr. Martina Grubnera a že žalobce je povinen zaplatit České republice na nákladech řízení 28.186,76 Kč na účet Městského soudu v Praze. Z revizního znaleckého posudku Všeobecné fakultní nemocnice v Praze z oboru zdravotnictví, odvětví pracovního lékařství ze dne 12. 8. 2013 dovodil, že žalobce v důsledku pracovního úrazu utrpěného dne 16. 6. 2006 mohl vykonávat lehkou fyzickou práci, mimo práce se zvýšeným nárokem na jemnou motoriku levé ruky, stisk levé ruky, práci vyžadující silný úchop levé ruky, v nepříznivých klimatických podmínkách, za nadměrného chladu, ve vlhku, a v daném pracovním režimu (střídání úkonů, pracovní přestávky), že žalobce mohl držet pracovní pomůcky jako smeták, nemohl však vyvinout jakoukoliv sílu, že vytrhávání plevele bylo pro žalobce nevhodné, stejně jako zametání, sice jeho zdraví neohrožovalo, ale určitě prohlubovalo jeho zdravotní problémy (k zablokování krční páteře může dojít při asymetrickém i symetrickém zatěžování horních končetin). Posudky předchozích znalců se vzájemně nevylučují, znalec MUDr. Richtr pracovní zařazení žalobce posuzoval z ortopedického hlediska, znalec MUDr. Hrnčíř jej hodnotil z hlediska pracovního lékařského. Přidělenou práci žalobce vykonávat nemohl, neboť k ní nebyl zdravotně posouzen, když nebyl vystaven lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k úklidovým pracím. Provádění zametání a odstraňování plevele po celou pracovní dobu vhodné nebylo. Odvolací soud však dospěl k závěru, že „za situace, kdy závodní lékař dne 26. 3. 2007 posoudil zdravotní stav žalobce, na základě něhož stanovil okruh prací tak, že do něho zahrnul i úklid dílny a volné plochy za dále vymezených omezení, byl žalobce před převedením na tuto práci dne 10. 4. 2007 zdravotně posouzen“. Uvedl, že „žalobce proti převedení na jinou práci neprotestoval“ a že „skutečnost, že zpráva závodního lékaře nesplňovala náležitosti lékařského posudku, není podstatná“. „Tvrzení žalobce, že ve dnech 10. a 11. 4. 2007 odmítl zametat v dílně z důvodu zablokování páteře, přičemž mu nebylo umožněno navštívit lékaře, odvolací soud odmítl s tím, že závodní lékař při vědomí takové diagnózy uvedený výkon práce nevyloučil a že další tvrzení je nevěrohodné, neboť lékaře navštěvoval žalobce téměř pravidelně, a že mohl navštívit lékaře i po pracovní době. Odmítnutí výkonu práce (dne 27. 4. 2007) z důvodu únavy po pracovním výkonu předchozího dne a z důvodu špatných klimatických podmínek (dne 2. 5. 2007) je rovněž nedůvodné.“ Odvolací soud uzavřel, že „žalobce v průběhu doby kratší než jeden měsíc čtyřikrát porušil pracovní kázeň, že odmítl opakovaně vykonávat přidělenou práci v době ještě před převedením na jinou práci (v 16 případech) a že odmítal vykonávat práci, aniž by mohl mít důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho zdraví, že svým přístupem narušoval autoritu nadřízených, a přesto dostával sjednanou mzdu, a že tedy jednání žalobce vytýkané mu v okamžitém zrušení pracovního poměru naplnilo podstatu zvlášť hrubého porušení pracovní kázně a že na žalovaném nelze spravedlivě požadovat, aby žalobce nadále zaměstnával“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Uvedl, že v rámci doplnění dokazování vyšlo najevo, že revizní znalecký ústav se jednoznačně kloní k pracovním lékařským závěrům znalce Doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc. MBA (žalobce nemohl vykonávat práce, na které byl převeden dne 10. 4. 2007, nebyl k těmto pracím zdravotně posouzen, úklidové práce žalobce asymetricky zatěžovaly, vedly k přetěžování druhé ruky, nebyly pro žalobce – vzhledem k vertebrogenním obtížím, kauzalgii prstů pravé ruky, nárokům na stisk atd. – vhodné). Nesouhlasil s právním závěrem odvolacího soudu, že „skutečnost, že zpráva závodního lékaře nesplňovala náležitosti lékařského posudku, není podstatná“ a že „pokud lékař stanovil okruh prací, ke kterým byl žalobce způsobilý, tak tímto byl žalobce zdravotně posouzen“. Domnívá se, že takový závěr, je v rozporu s ochranou zaměstnance založenou ustanovením § 41 odst. 1 zákoníku práce (převedení zaměstnance na jinou práci na základě lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče). Namítl, že institut okamžitého zrušení pracovního poměru je krajním a výjimečným řešením a není zcela jistě na místě jeho použití, pokud zaměstnanec odmítne (byť opakovaně) výkon práce, který je pro něj ze zdravotních důvodů nevhodný (zhoršuje jeho zdravotní obtíže). Redukovat právo zaměstnance odmítnout ze zdravotních důvodů výkon určité práce pouze na případ uvedený v § 106 odst. 2 zákoníku práce je nepochopením právní úpravy. Podle žalobce je třeba stanovit, „jaké minimální náležitosti musí splňovat lékařský posudek vydaný zařízením závodní preventivní péče pro účely jednostranného převedení zaměstnance na jinou práci podle § 41 odst. 1 písm. a) zákoníku práce, zda lze toto převedení

zaměstnanec skutečně namísto lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče na základě pouhé lékařské zprávy, která nesplňuje náležitosti lékařského posudku, a zda pro účely jednostranného převedení zaměstnance na jinou práci musí nebo nemusí být posouzena zdravotní způsobilost zaměstnance k nové práci, na kterou má být přeřazen, a zda tato zdravotní způsobilost musí či nemusí být doložena příslušným lékařským posudkem, nebo pro tyto účely postačí pouhá zpráva lékaře". Odvolací soud se totiž odchýlil od ustálené judikatury soudů, která podává, jaké kvality má splňovat lékařský posudek vydaný zařízením závodní preventivní péče pro účely výpovědi z pracovního poměru. Protože ve vztahu k žalobci lékařský posudek vydaný zařízením závodní preventivní péče nebyl vydán, pak nemohl být žalobce ani platně převeden na jinou práci, a nemohl se proto ani dopustit žádného, natož zvlášť hrubého porušení svých pracovních povinností ve vztahu k odmítání výkonu některých úklidových prací. Právní závěr odvolacího soudu o tom, že se měl dopustit zvlášť hrubého porušení pracovní kázně, odporuje výjimečnosti institutu okamžitého zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem a odporuje též významu a účelu ochrany zdraví zaměstnance. Zaměstnanec má mít, aniž by mu hrozilo riziko okamžitého zrušení pracovního poměru, možnost odmítnout z legitimních důvodů i takovou práci, která je pro něj ze zdravotních důvodů jen nevhodná. Žalobce rovněž namítl, že nebyla zajištěna kontinuita projednávání věci, když při odvolacím řízení nově složený senát rezignoval na svou povinnost vyplývající z ustanovení § 119 odst. 3 o. s. ř. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. Čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva (zda může zaměstnavatel okamžitě zrušit se zaměstnancem pracovní poměr z důvodu podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce, jestliže zaměstnanec nemůže vykonávat ze zdravotních důvodů práci, na níž byl převeden zaměstnavatelem na základě lékařské zprávy), která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla ve všech souvislostech vyřešena, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání žalobce je opodstatněné.

Projednanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že žalobce se domáhá určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru, které mu bylo doručeno dne 2. 5. 2007 - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 7. 2007 (dále jen „zák. práce“), a podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění zákonů č. 210/1990 Sb., č. 425/1990 Sb., č. 548/1991 Sb., č. 550/1991 Sb., č. 590/1992 Sb., č. 15/1993 Sb., č. 161/1993 Sb., č. 307/1993 Sb. a č. 60/1995 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 206/1996 Sb. a zákonů č. 14/1997 Sb., č. 79/1997 Sb., č. 110/1997 Sb., č. 83/1998 Sb., č. 167/1998 Sb., č. 71/2000 Sb., č. 123/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 149/2000 Sb., č. 258/2000 Sb., č. 164/2001 Sb., č. 260/2001 Sb., č. 285/2002 Sb., č. 290/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 130/2003 Sb., č. 356/2003 Sb., č. 274/2003 Sb., č. 37/2004 Sb., č. 53/2004 Sb., č. 121/2004 Sb., č. 156/2004 Sb., č. 422/2004 Sb., č. 436/2004 Sb., č. 379/2005 Sb., č. 381/2005 Sb., č. 109/2006 Sb., č. 115/2006 Sb., č. 225/2006 Sb., č. 227/2006 Sb., č. 245/2006 Sb. a č. 342/2006 Sb., tedy podle zákona o péči o zdraví lidu ve znění účinném do 14. 5. 2007 (dále jen „zákon o péči o zdraví lidu“).

Zaměstnavatel může výjimečně pracovní poměr okamžitě zrušit jen tehdy, porušil-li zaměstnanec povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem. [§ 55 odst. 1 písm. b) zák. práce]. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zák. práce je zaměstnavatel povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti. Povinnost zaměstnavatele přidělovat zaměstnanci toliko práci, která odpovídá jeho zdravotnímu stavu, je obecnou povinností všech zaměstnavatelů vůči všem jejich zaměstnancům.

Posuzování zdravotní způsobilosti fyzických osob k práci se uskutečňuje v rámci závodní preventivní péče. Závodní preventivní péči, jejímž cílem je zabezpečení prevence včetně ochrany zdraví před nemocemi z povolání a jinými poškozeními zdraví z práce a prevence úrazů (srov. § 18a zákona o péči o zdraví lidu), je každý zaměstnavatel povinen zabezpečit pro všechny své zaměstnance [srov. též § 224 odst. 1 písm. d) zák. práce], uskutečňuje se ve spolupráci (zpravidla na základě smlouvy) se zařízením léčebně preventivní péče (§ 35 a násl. zákona o péči o zdraví lidu) a svobodná volba lékaře fyzickou osobou je u ní vyloučena (srov. § 9 odst. 2 zákona o péči o zdraví lidu).

Lékařskou posudkovou činnost, jejímž „předním úkolem“ je posuzování způsobilosti k práci, vykonávají v rámci léčebně preventivní péče, včetně závodní preventivní péče, ošetřující lékaři, popřípadě odborné komise zdravotnických zařízení (srov. § 21 odst. 1 a § 77 odst. 1 zákona o péči o zdraví lidu). Přezkoumání správnosti vydaného lékařského posudku o způsobilosti k práci se lze domáhat způsobem uvedeným v ustanovení § 77 zákona o péči o zdraví lidu u příslušného správního úřadu. Nesmí-li zaměstnanec podle lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče nebo rozhodnutí příslušného správního úřadu, který lékařský posudek přezkoumává, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, je zaměstnavatel povinen převést zaměstnance na jinou práci [srov. § 41 odst. 1 písm. b) zák. práce], popřípadě mu může dát z tohoto důvodu výpověď z pracovního poměru [srov. § 52 písm. d) zák. práce] (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2010 sp. zn. 21 Cdo 266/2009, uveřejněný v časopise Soudní judikatura roč. 2011, pod č. 85).

Lékařský posudek, který je zařízením závodní preventivní péče vydáván „pro účely pracovněprávních nebo obdobných vztahů“, musí obsahovat - jak je zřejmé z bodu 8 Přílohy č. 1 vyhlášky č. 385/2006 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění vyhlášek č. 479/2006 Sb. a č. 64/2007 Sb. - identifikační údaje posuzované osoby, zaměstnavatele, příslušného zdravotnického zařízení a lékaře, který posudek vydal, účel vydání posudku, údaje o pracovním zařazení posuzované osoby, druhu práce, režimu práce a zdravotních a bezpečnostních rizicích práce, za kterých je vykonávána, a míře těchto rizik, označení nemoci z povolání (jde-li o lékařský posudek ve věci nemoci z povolání), posudkový závěr, poučení o možnosti podat návrh na přezkoumání posudku a datum vydání posudku; je-li účelem posudku posouzení zdravotní způsobilosti, musí být z posudkového závěru lékařského posudku zřejmé, zda posuzovaná osoba a) je zdravotně způsobilá, nebo b) je zdravotně způsobilá s podmínkou (zdravotní způsobilost s podmínkou se rozumí například použitím nezbytného zdravotnického prostředku posuzovanou osobou nebo jiné omezení posuzované osoby kompenzující její zdravotní omezení; v posudku se vždy tato podmínka vymezi), nebo c) je zdravotně nezpůsobilá, anebo d) pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost. Při vydávání lékařských posudků se stále - i přes právní úpravu obsaženou v ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů - postupuje zejména podle směrnice ministerstva zdravotnictví ze dne 16. 12. 1967 o posuzování zdravotní způsobilosti k

práci č. 49/1967 Věstníku ministerstva zdravotnictví (registrované v částce 2/1968 Sb.), ve znění směrnice ministerstva zdravotnictví ze dne 21. 5. 1970 č. 17/1970 Věstníku ministerstva zdravotnictví (registrované v částce 20/1970 Sb.), vyhlášek č. 487/1991 Sb. a č. 31/1993 Sb. a zákona č. 61/2000 Sb. (srov. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 2. 2012 sp. zn. 21 Cdo 4468/2010, který byl uveřejněn pod č. 144 v časopise Soudní judikatura, roč. 2012, nebo již zmíněného rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. 10. 2011 sp. zn. 21 Cdo 2785/2010).

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhá), že žalobce pracoval u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 8. 2000 jako pracovník výroby plastových oken a montáže, že dne 16. 6. 2006 utrpěl pracovní úraz – závažné poškození tří prstů na levé ruce, které odpovídá poškození srovnatelnému se ztrátou tří prstů na nedominantní končetině, a že rozhodnutím Úřadu práce v Jeseníku ze dne 22. 1. 2007 byl uznán osobou zdravotně znevýhodněnou, neboť jeho schopnost zůstat pracovním začleněn a vykonávat dosavadní práci je podstatně omezena z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Dle lékařského nálezu ošetřující lékařky MUDr. Trnčíkové ze dne 26. 1. 2007 se žalobci nedoporučuje kromě jiného těžká manuální práce, jemná diferencovaná práce postižené končetiny, činnost vyžadující spolupráci obou rukou, práce s toxickými látkami, v prostředí s extrémními i střídavými teplotami, práce a manipulace s rotačními a vibračními stroji a nástroji. Na základě lékařské zprávy závodního lékaře MUDr. Yasera Karnouba ze dne 26. 3. 2007 (k němuž byl odeslán po ukončení pracovní neschopnosti), podle níž žalobce není schopen práce se zvýšeným nárokem na jemnou motoriku levé ruky, stisk levé ruky a práci vyžadující silný úchop levou rukou, není vhodná práce v nepříznivých klimatických podmínkách (nadměrný chlad a vlhko), může vykonávat práce – příprava a kompletace příslušenství pro expedici, příprava soupisů materiálů pro objednávku a úklid dílny a volné plochy s omezením zvedání břemen nad 5 kg a dodržování výše uvedených obecných podmínek, byl žalobce převeden od 10. 4. 2007 na jinou práci – úklidové práce. Dne 2. 5. 2007 žalovaný okamžitě zrušil s žalobcem pracovní poměr podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce pro porušování povinností zvlášť hrubým způsobem, když dne 10. a 11. 4. 2007 odmítl žalobce vykonávat přidělenou úklidovou práci a na svém pracovišti jen nečině postával a dne 27. 4. a 2. 5. 2007 odmítl žalobce vykonávat přidělenou úklidovou práci – zametání a odstraňování občasných plevele ve spárách dlažby. Podle revizního znaleckého posudku v oboru zdravotnictví, odvětví pracovního lékařství, Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, mohl žalobce vykonávat lehkou fyzickou práci, mimo práce se zvýšeným nárokem na jemnou motoriku levé ruky, stisk levé ruky, práci vyžadující silný úchop levé ruky, v nepříznivých klimatických podmínkách, za nadměrného chladu, ve vlhku, a v daném pracovním režimu (střídání úkonů, pracovní přestávky). Žalobce mohl držet pracovní pomůcky jako smeták, nemohl však vyvinout jakoukoliv sílu, provádění zametání a vytrhávání plevele po celou pracovní dobu nebylo pro žalobce vhodné, sice jeho zdraví neohrožovalo, ale určitě prohlubovalo jeho zdravotní problémy. Žalobce v rozhodnou dobu nebyl k uvedeným pracím zdravotně způsobilý. Přidělenou práci žalobce vykonávat nemohl, neboť k ní nebyl zdravotně posouzen, neboť nebyl vystaven lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k úklidovým pracím.

Mezi základní povinnosti zaměstnance patří povinnost podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy v rozvržené týdenní pracovní době a dodržovat povinnosti, které mu vyplývají z pracovního poměru ve stanovené pracovní době [§ 38 odst. 1 písm. b) zák. práce]. Naproti tomu zaměstnavatel je - mimo jiné - povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti [§ 103 odst. 1 písm. a) zák. práce]. Z uvedeného je zřejmé, že porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci tím, že podle pokynu zaměstnavatele odmítá v pracovní době osobně konat práce podle pracovní smlouvy (nebo vůbec nastoupit do práce a být přítomen na svém pracovišti), se může zaměstnanec dopustit mimo jiné jen tehdy, má-li podle pokynu zaměstnavatele vykonávat ty práce, pro jejichž výkon je (objektivně) zdravotně způsobilý. Odmítnutí výkonu práce, byť dohodnuté v pracovní smlouvě, pro jejíž výkon není zaměstnanec zdravotně způsobilý, tedy není porušením povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci, a tudíž ani důvodem pro rozvázání pracovního poměru pro porušení pracovní povinnosti.

S odvolacím soudem tedy nelze souhlasit, že „žalobce byl před převedením na jinou práci dne 10. 4. 2007 zdravotně posouzen, a to na základě zprávy závodního lékaře MUDr. Yasera Karnouba ze dne 26. 3. 2007, a že „jednání žalobce vytykávané mu v okamžitém zrušení pracovního poměru ze dne 2. 5. 2007 naplnilo podstatu zvlášť hrubého porušení pracovní kázně“. Předmětná lékařská zpráva (ze dne 26. 3. 2007) totiž – jak uvedeno výše – nespĺňovala náležitosti lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče pro účely pracovněprávních vztahů a především žalobce objektivně nemohl (jak bylo v řízení prokázáno) ze zdravotních důvodů vykonávat v době porušení povinností (jak před převedením, tak po převedení na jinou práci) jemu přidělené práce. Žalobce se proto nemohl dopustit porušování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci (navíc zvlášť hrubým způsobem) a ani s ním nemohl být z tohoto důvodu okamžitě zrušen pracovní poměr.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud České republiky napadený rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu (Městskému soudu v Praze) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první a druhá o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem o. s. ř.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 26. května 2015

JUDr. Mojmír Putna

předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.